

izdvajaju i neke njezine posebne grane i ogranci (subdiscipline). Temeljna je podjela na dvije glavne grane: *antroponomastiku* i *toponomastiku*. Prva ima za predmet proučavanja *antroponime*, odnosno *antroponimiju* ('ljudsko ime', odnosno 'imena ljudi'). Drugoj su predmet proučavanja *toponimi*, odnosno *toponimija* (u prije navedenom značenju).

Prema vrsti zemljopisnih imenovanih objekata glavni su ogranci *toponimije* ovi:

- *hidronimija* 'vodna imena' (polazni naziv: *hidronim*),
- *oronimija* 'imena konfiguracije tla' (polazni naziv: *oronim*),
- *ojkonimija* 'imena naseljenih mjesta' (polazni naziv: *ojkonim*).

Da je naziv *ojkonim* općenito proširen, ne samo u nas nego i u onomastičkoj terminologiji drugih slavenskih naroda, dobro potvrđuje i navedena knjiga „Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika”. U abecednom popisu naziva u toj knjizi za hrvatsku su uporabnu normu navedeni ovi primjeri kojima je polazni naziv *ojkonim*:

- *ojkonim* (str. 372),
- *ojkonim izveden po zanimanju ljudi* (str. 373),
- *ojkonim nastao prema nadimku mještana* (str. 373),
- *ojkonimija* (str. 373).

Široka je primjena tih naziva iziskivala da i znanstveni ogranak kojemu su predmet proučavanja *ojkonimi*, odnosno *ojkonimija*, dobije naziv od te osnove, pa u navedenoj knjizi nalazimo i ove terminološke izvedenice:

- *ojkonomastika* 'znanost o ojkonomimima/ojkonimiji',
- *ojkonomastičar* 'stručnjak za ojkonomie/ojkonimiju',
- *ojkonomastički* 'koji se odnosi na ojkonomie/ojkonimiju'.

Dodajmo još i to da danas naziv *ojkonim* (i izvedenice) odreda upotrebljavaju i drugi onomastičari, a ne samo navedeni, kad pišu o imenima naseljenih mjesta: štoviše, taj se naziv nalazi i u naslovu članaka i rasprava. Između ostalih usp. ove nasumce izabrane primjere:

Mijo Lončarić, *O varijantama ojkonomima i višeimenosti naselja u Sabljarevu* „Miestopisnom riečniku” (Filologija, 8, JAZU, Zagreb 1978, 193);

Milan Moguš, *Hidronimijski ojkonomi* (Četrta jugoslovenska onomastična konferenca, SAZU, Odbor za onomastiko, Ljubljana 1981, 135).

U zaključku se može reći da je napredak i specifikacija onomastičke znanosti nametnula i terminološku specifikaciju (i u svijetu i kod nas) i da u toj specifikaciji nazivi *ojkonim*, *ojkonimija* i drugi od njih izvedeni dobro i jednoznačno obilježavaju željeno značenjsko područje. Smatram, međutim, da nije uputno u općim člancima izvan djelokruga uže struke ulaziti u takve specijalne terminološke specifikacije, koje su poznate samo stručnjacima i traže dodatno objašnjenje. Umjesto antroponim bolje je upotrijebiti *osobno ime*, *prezime*, *nadimak* itd., umjesto toponim *zemljopisno ime*, umjesto hidronim *vodno ime*, umjesto *ojkonim ime naselja*, *ime naseljenog mjesta* itd.

Božidar Finka

O ŠETNICAMA U MAKARSKOJ I ZAGREBU

Iz Makarske smo od M. D. (koji se ni u pismu nije potpisao punim imenom i prezimenom, ne znamo zašto) dobili ovo pitanje:

U Makarskoj je izgrađena vrlo lijepa staza za šetače uzduž cijele plaže. Na ulazu piše: „ŠETNICA izgrađena samodoprinosom građana”. Je li imenica šetnica u duhu suvremenog književnog jezika? Molimo Vas da nam to odgovorite u jednom od idućih brojeva Jezika?

Pitanje je još aktualnije što se katkada imenica *šetnica* spominje i u vezi sa savskim nasipom u Zagrebu koji se uređuje i za šetnju.

Da budemo odmah jasni i određeni: *šetnica* je sasvim u duhu suvremenoga hrvatskoga književnog jezika, ali kako to „u duhu” nije dovoljno lingvistički određeno, reći ćemo da je šetnica napravljena potpuno po tvorbenom sustavu našega književnog jezika i da nije nova riječ. Prema AR prve su joj potvrde s početka 18. stoljeća iz Dubrovnika.

No to da je dobro načinjena po tvorbenom sustavu samo je pola odgovora. Druga je polovica u tome što ona konkretno znači ili što treba da znači jer se uz nju nalazi mnogo proširenija riječ *šetalište*. Očito je zbog te riječi čitatelj i postavio pitanje jer je veoma vjerojatno da pretpostavlja kako je uz *šetalište* riječ *šetnica* nepotrebna.

Ako bi *šetnica* značila isto što i *šetalište*, tada bi zaista bila nepotrebna i štetna jer bi nepotrebno narušavala jezičnu stabilnost. Ali šetnica u Makarskoj vjero-

jatno nije pravo šetalište, nego samo staza pogodna i za šetnju jer šetalište je širok, otvoren prostor gdje se može komotno šetati u oba smjera pa je razlika jasna. Šetnica je dakle svojevrsno mjesto za šetanje, posebna staza, dakle posebna vrsta šetališta. U rječnicima je zabilježeno da šetnica znači i lođa za šetanje pa i zgrada. U Broz-Ivekovićevu Rječniku hrvatskoga jezika s. v. šetnica piše: „po nastavcima rekao bih, da je *šetalište* mjesto gdje se šeta, a *šetnica* zgrada, gdje se šeta.” U istom je rječniku zabilježena i riječ *šetaonica* koja po tvorbenom sustavu treba značiti ‘prostorija u kojoj se šeta’.

Kao što se vidi, u jeziku ima mjesta za sve tri riječi, samo jasno za svaku u svom značenju.

Mislim da je sada odgovor prilično jasan. Ako je šetalište u Makarskoj samo posebna staza, tada je sasvim naravno što je nazvano šetnicom. To isto vrijedi i za zagrebački savski nasip ako je šetnicom nazvana samo staza za šetanje, za razliku od biciklističke staze za koje je po naravi stvari dobro da su odijeljene, dakle ako to područje nije samo šetalište kao što je npr. Strossmayerovo šetalište u Gornjem gradu. Za potpun odgovor potrebno je dobro poznavati mjesta o kojima je riječ, ali to već prelazi uredničke mogućnosti i zadatke.

Stjepan Babić